

*Dissertatio Academica
Sistens cogitationes
De
Origine & Propagatione
Litterarum;*

Cujus

Partis Posterioris. sect. priorem
Conf. Ampl. Fac. Philos. in Reg. Acad. Aboëns,

Præside

*Mag. HENRICO GABRIELE
PORTHAN,*

Eloq. Prof. Reg. & Ord. R. Acad. Litt. Hum. Hist.
& Antiquitt. Membro,

PRO GRADU

Publico examini modeste submittit
SAMUEL WILHELMUS HEURLIN,
Stip. Reg. Viburgensis,

IN AUDITORIO MAJORI D. XII. JUNII A. MDCCXCV,
H. A. M. S.

ABOÆ, TYPIS FRENCKELLIANIS.

VIRO

Plurimum Reverendo atque Praeclarissimo,

Domino

**LAURENTIO ABRAHAMO
HOFFREN,**

Pastori Ecclesiæ Gustavi Adolphi meritissimo,

Patrono Propensissimo.

*P*agellas hæce, quas TIBI Patrone Benignissime,
gratissimo pedatore consecro, mutu accipias sereno, rogo,
ad cineres permanfurus

Plurimum Reverendi Nominis Tui

cultor devotissimus
SAM, WILH, HEURLIN.

S. V.

Hactenus artificia & adminicula spectavimus, quibus ingenium humanum res ipsas, sive ideas de iis suas, depingere atque aliis cognoscendas præbere instituit: cuius generis signa oculis non auribus exhibebantur, nec ad certam aliquam referebantur linguam, sed Græcis æque ac Aegyptiis, Germanis æque ac Sinensibus, modo clavem eorum interpretandorum nocti suissent, intelligere ac sua cuique lingua commode explicare licuit. Quæ molimina, non nisi præparationis instar ad majus illud longeque præstantius inventum *Scripturæ Alphabeticæ* consideranda sunt; quo linguam quamque & singulos ejus sonos quasi pingere, & signis paucis facilibusque dilucide exhibere, homines didicerunt. Observabant nempe, vocabula omnia, quibus per sermonem ideæ nostræ adeo commode significantur, ex mediocri sonorum articulatorum elementarium numero esse composita; ex quibus varie combinatis, dispositis,

C

at-

atque mutatis, infinita verborum multitudo oriretur, quæ igitur in elementa sua illa simplicia atque pauciora commode possent resolvi, suis quæque signis sive characteribus haud difficulter indicanda. Loco igitur idearum ipsarum, sive quod eodem recidit, verborum singulorum quibus illæ significantur notandorum, paucos illos sonos simplices eosque formandi modos, ex quibus verba omnia conflantur, suis quosque signis h. e. *Literis*, denotare instituerunt (a);

un-

(a) Valde est probabile quod multi contendunt, ut sollet ingenium humanum pedetentim ad maiorem progredi perfectionem, ita inventas primum literas fuisse ad totas denotandas *Syllabas* pertinentes, indeque, a *Scriptura Characteristica* progresum ad *Alphabeticam*, nonnisi per intermedium quasi illam *Syllabicam* fuisse factum, quæ numerum signorum multo quidem parciorem quam *Characteristica*, sed maiorem tamen quam *Alphabeticam* posceret: unde porro illam in hanc resolvendi facilius natum esse conatum; attentione scilicet mentis hanc viam semel ingressa, successum primum deinde peperisse secundum. Cujus rei vestigia hodieque ostentant scriptura Aethiopica, pluresque Indicæ, literis hinc indigentes longe pluribus, quam quæ ad simplicia vocabulorum utriusque linguae elementa significanda requirantur. Cfr. JOBI LU-DOLFI *Grammat. Aethiop.* pag. 2. (qui 182 literarum formas diversas, præter 20 Diphthongos, exhibet). De Siamensium literis agit *Hist. Generale des Voyages T. II. §. III.* pag. 386 sq. & *Tab IX.* N:o I, II, III; de

unde admirabilis illa, nec ingeniosa minus quam utilis

Brambanico-Indostanis, de Grandonico-Malabaricis sive Samscrudonicis, de Tangutanis sive Tibetanis, de Barmanis seu Bomans, notitiam dant edita typis S. Congregationis de Propaganda Fide, a JOH. CHPH. AMADUTIO horum idiomatum Alphabeta, Romæ 1771, 1772, 1773, 1776, 8vo (quæ in Biblioth. Academica habentur): ubi v. g. de Grandonico-Malabarico illo, sive Samscrudonicus editor in Prologo (p. VI) docet, ejus LI radicales literas censeri, XVI nempe vocales & XXXV consonantes, ex quibus dein aliæ veluti secundariae procedunt, quos compositas, seu potius literarum nexus appellaveris, unde eo processit characterum seu typorum copia, ut MCXXVIII numerentur. Alia tacemus. Cfr. de quibusdam horum Alphabetorum etjam THEOPH. SIGFR. BAYERUS in Act. Acad. Scientiar. Petrop. T. III. p. 389. sqq. T. IV. p. 289. sqq. T. VI. p. 325. sqq. Hinc simul facile causa intelligitur, cur multæ gentes orientales primum literis nullis vocalibus (ad Syllabis licet efficiendas tam necessariis) uiae sint: nempe erant jam ipsis consonantibus magis minusve plene ac definite intextæ, utpote ad totas olim syllabas significandas inventis. Unde vocales postea demum, mutata rei conditione, ad ambiguitatem lectionis tollendam, (& ad aliarum gentium imitationem?) additæ, apicum tantum instar ipsis literis principalibus, supra vel infra appingebantur, non ipsi literarum seriei intexebantur. Ex quo eodem fonte, vera vis ac ratio matrum lectionis, quæ dicuntur, in lingua Hebræica, simul facile deducitur.

lis & commoda ars *Scripturæ*, quæ proprie hoc nomine salutari meretur, exstitit (b).

Existimari autem haud debet, hanc artem magis quam aliam quamcunque, ad summum laudis fastigium mox fuisse erectam, ac neque vel plures initio vel pauciores fuisse characteres inventos, quam quos deinde usus atque necessitas postulare deprehensa fuit; eorum singulorum vim atque potentiam distincte atque constanter illico fuisse definitam, omnesque sonos & eorum varias quasi formas accurate statim ob-

(b) De qua pulchre LUCANUS (*Pbarsal.* L. III. v. 220. sqq.): Phœnices primi, famæ si creditur, ausi —

Mansuram rudibus vocem signare figuris.

Quos versus ingeniosa paraphrasi explicuit interpres ejus Gallicus BREBEUF, canens:

C'est de lui que nous vient cet art ingénieux
De peindre la parole & de parler aux yeux;
Et par les traits divers de figures tracées,
Donner de la couleur & du corps aux pensées. —

Ac graviter DE BROSSES (*Traité de la formation mechanique des Langues* T. I. Ch. VII. §. 99. p. 308 sqq.)
„Ceci est la plus sublime invention où le fait jamais „élévé l'esprit humain, & la chose la plus difficile „qu'il ait jamais entrepris d'executer. Car il est par- „venus à reunir, autant qu'il étoit possible, dans un „seul art deux choses tout à fait disparates, & dont „la Nature sembloit rendre la jonction impossible, je „veux dire le sens de la vue & celui de l'ouie,, &c.

obseratas, secretas & dimitatas. Eadem sine dubio ruditas, eo imperfectio, quæ ab incunabulis omnium conatuum atque operum humanorum inseparabilis fuit, etjam in hoc primum sese prodidit; nonnisi sensim, temporis ac continuatæ obseruationis diligentiae que ope magis magisque removenda. Quod ex nævis & defectibus in cultiorum quoque gentium Alphabetis hodiedum obvenientibus, extra dubium collocatur. Sic in quibusdam habentur litteræ aliæ eundem sonum in vocum initio, atque in medio, aliæ in fine significantes; iisdem litteris apud plerosque populos soni admodum diversi indicantur; multis denotandis signa idonea plane desunt &c. (c). Ubi igitur

(c) Horum omnium vitiorum exempla, qui diversa plurium linguarum Alphabeta conferre atque examinare voluerit, facile deprehendet. Nec ullum haberi Alphabetum iis, omnibus carens simul reperietur Illud quod primo inventum fuit, ad plenam perfectionem perduci mox non potuisse, nemo mirabitur. Quæ autem inde, ad aliarum linguarum voces significantias, sensim traductæ sunt literæ, vel defectu vel excessu peccare, æque parum admirationis habet. Pauciores enim populi, ut Russi &c. Alphabetum aliunde mutuatum, novis plane suo usu sufficientibus auxerunt literis, aut ad suæ linguæ rationem diligenter conformarunt. Sic temere ad Suecicam linguam traductas esse Latinorum litteras C & Q (cum K frequenter), ad Fennicam easdem, ac etjam Suecorum ä, quisque videt. Contra deficit in lingua Anglica

ur ad magnam hæc ratio perfectionem jam addu-
cta appetet, in prima sua forma nobis occurrere
mul-

litera fono illi dicata quem duabus aliis, T & H (TH), minus commode compensare coguntur. Quantis defectibus orthographia Gallica laborebat, mox cernitur, cum *Sens*, *Vigne*, *beau*, *leur* &c. longe aliter audimus effterri, quam pro definita alias potestate singularum quibus scribuntur litterarum. Idem valet de nostris vocibus *Lång*, *Wagn*, de Græcorum *Αγγελος* &c. Quis etjam non sentit, ö litteram alium habere sonum in prima quam in secunda syllaba vocis öfverflöd? Ridicule autem soni *simplices* å, á, ö, qui ex defectu litterarum idonearum, duabus literis, aliorum plane sonorum, *au*, *ai*, *eu*, (loco quarum in Germanicis linguis a cum supercripto o (å) vel e (á), & o cum supercripto e (ö) junguntur, vocantur *Diphongi*; non minus inepte quam u, cum a Gallis pingitur per ou, inter *Diphongos* refertur: similique stultitia horum *eau*, *œu* &c. appellantur *Triphongi*. Quam porro inconstanter multæ litteræ in plerisque linguis pronuntiantur! Ex. g. G apud omnes fere populos Europæos, (in Gallicis *Gout*, & *Géant*, Svecico *Gengång* &c.). Quot diversos sonos Galli significant per suam e (in vocibus *fermé*, *pere*, *tempete*, *cependant*, *le*,) &c.! Cui vocali Sveci etiam duplēm sonum tribuunt, partim suum & verum in enhet, partim alienum, ut å, in ester: qualem inconstantiam Fennica lingua non tolerat! Quin autem ex mutata sensim vocum pronunciatione, orthographia interim eadem retenta, hujusmodi aberrationes sæpe extiterint, dubitare pot-

multo est minus putanda; quare nec verisimile videtur, literas tam simplices & accuratas, ac vel Hebraic-

est nemo. In Alphabetis autem Indicis simplici charactere interdum potestatem unius literæ simpli- cem, interdum totam syllabam significari, adeoque mixtam esse ex Syllabica & Alphabetica scribendi rationem, qui laudatos nuper libros consulere voluerit, facile videbit. In quibus præterea memorabile est, quod etiam pro accentuum diversitate qua Syllabæ effteruntur, characteribus diversis easdem notare consonantes instituerunt; quam pariter rationem ad scripturam Syllabicam magis quam ad Alphabeticam esse accommodatam, facile liquet. Totam hanc rem illustrant egregie verba in opere supra laudato, *Hist. Gen. des Voyages*, p. 389 legenda hujusmodi: "Les Siamois ont beaucoup d'accens, "comme les Chinois. Ils chantent en parlant. L'Alphabet Siamois commence par six caractères diffé- rens, qui ne valent tous qu'un k, plus ou moins "fort, & differremment accentué. Quoique dans la "prononciation les accens soient naturellement sur les "voyelles, ils en marquent néanmoins quelques-uns "en variant les consonnes, qui d'ailleurs font d'une "même valeur: d'où *La Loubere* conjecture qu'ils ont "d'abord écrit sans voyelles, comme les Hébreux, "& qu'ensuite ils les ont marqués par des traits e- "trangers à leur Alphabet, & qui pour la plupart se "placent hors du rang des lettres, comme les points "que les Hébreux modernes ont ajoutés à l'ancienne "manière d'écrire. Ainsi lorsqu'on fait donner le

braicæ vel Phœniciaæ vel Samaritanæ jam habentur, antiquissimam suam faciem hodie conspiciendam adhuc præbere, vel easdem primos esse ingenii humani, in hoc negotio vires suas tentantis atque prodentis, fœtus atque quasi tirocinia,

§. VI.

Valde autem commemorabile inter gentes literatas veteris orbis orientaliores atque occidentaliores nobis hic discrimen sese offert, quod illarum quæ-

---

"veritable accent aux six premiers caractères Siamois, "on prononce aisement les autres; parce qu'ils sont "tous rangés de maniere, que dans leur prononciation il faut repeter à peu près les memes accens". Aliquam cum hoc consilio similitudinem, licet remotiorem (pro diversa Alphabeti indole), illud Græcorum habuit, quo vocales E & O producendas mutata figura H & Ω notare instituerunt. In quo instituto duplex inesse vitium putas: primo, quod ad reliquas vocales idem ex simili ratione non extenderent; deinde quod vere eundem sonum brevius modo aut longius efferendum, diversis signis pingent, (etsi ω quidem ex duploι o, quomodo olim significabatur, more parum commodo, veteribus etiam Romanis, ut hodie Fennis nostris adoptato, natura fuisse apparet), aptius signo aliquo supra addito, distinguendum. Perverse autem vel hodierni Græci η legunt instar ε, vel nostri ε & η ita distinguunt, ut

quædam, imprimis Sinenses quique ab iis litteras acceperunt (Tonquinenses, Cochinchinenses &c.), imperfectiori illi, difficiliori & incommodiori scribendi generi Characteristico adsuetæ, in hoc gradu substituerunt (a), nec ultra, ad scripturam Alphabeticam,
D fuit

illam e, hanc ð efferant; similiterque o ut ð, ø ut o,
(verbi gratia in nostro otro) male pronuntiant.

(a) Eius incommoda supra (p. 12 sq.) paucis tetigimus; quæ extenuare quidem studet Cel. BüTTNER, (vid. ejus *Anmerkungen zu der Abhandlung von der Siniſchen Sprache*, præmissæ T. II. interpretationis Germanicæ operis *Monboddiani* (des Lord MONBODDO Werck von dem Ursprung und Fortgange der Sprache, überſetzt und abgekürzt von E. A. Schmid); sed ita, ut eadem linguarum ipsarum Europæarum, non Scripturæ nostræ Alphabeticæ vitiis, compensari contendat, (neque hac in re, puto, assensum plerorumque reportaturus lectorum). Dicit tria ad quinque millia vocabulorum signorumque ad usum quotidianæ vitæ sufficere: quod vix alii concedent. Sed num lingua & scriptura, ex solo usu suo ad quotidianæ vitæ necessitates sufficiente, æstimanda est? Ac num molestia qua disciplinarum studia tractaturos vexat gravissima, nihili pendenda est? Laborem tot signa (at quam illa implicata & ex multis partibus congesta sunt!) discendi abunde compensari illa Sinensium felicitate affirmat, quod difficultibus supervacaneis memoriam suam affligere necesse non habeant, quas genera verborum inania, flexiones eorum inutiles &c. pariant. Sed præterquam

funt progressæ, quam Occidentales omnes jam adop-
tarunt: inter quod utrumque genus in medio quasi
consistunt gentes quædam Indicæ, (quibus accedunt
Tangutana, Mongolica, Mantschurana &c.) Alpha-
betica quidem, sed syllabicæ tamen quadam admis-
tione gravata, utentes scripturâ (b). Vel hæc ob-
servatio prodere videtur, natales hujus artis in Asia
esse quærendos; nec tamen inventæ gloriæ ad gen-
tes ultimum habitantes Orientem, sed vel ad mediæ
vel citerioris Asiæ incolas esse referendam, unde ad
gentes omnes Europæas, multasque Asiaticas Sep-
ten-

---

quod aliquis regerere queat, loquelæ majorem diffi-
cultatem, si vel hæc concedatur, non esse æquipar-
randam scribendi difficultati majori, quippe cum *lo-
qui* sensim per solam imitationem spontaneam, &
quasi aliud agendo, discamus, ad *scribendi* autem fa-
cilitatem acquirendam consilio & industria peculiari
opus sit; negari nequit, generum illam varietatem, ac
maxime flexionum formas, ad loquendi perspicuita-
tem (compositionis jucunditatetem &c) vehementer
conferre: nec credibile est, tot gentes diversas ad hanc
rationem amplectendam conspirasse, si nihil inde opis
utilitatisque ad mentem suam rectius exprimendam
habituri fuissent. Nec, puto, dabitur ei facile, eam
quæ *pauper* & *rudis* est, linguam maxime esse *con-
sentaneam naturæ*, utpote quæ *copiam* et *varietatem*
minime aspernatur.

(b) Cfr. supra §. V. (not. a & c.)

tentrionales, Africanas & Americanas, esse propagatam, constat. Antiquitas imperii Sinici, aliaeque rationes, probabile faciunt, apud illam gentem, tentato primum scribendi consilio Cyriologico atque Symbolico, Scripturam Characteristicam fuisse mature adoptatam, & ita perfectam, ut populus antiquorum morum institutorumque tenacissimus, nihil ultra in hoc negotio sibi desiderandum judicans, ab illa nullo modo discedendum sibi esse postea existimaverit; artem vero suam cum vicinis sensim communicans (c), horum industriae ansam dederit illam longius provehendi. Verisimilius nempe habeas, gentes Indicas quæ syllabica adhuc quodammodo utuntur scriptura, hanc primum invenisse, & fortassis deinde paulatim ad inventionem litterarum Alphabeticarum, sed imperfectiorem adhuc & minus plenam, fuisse progressas, suumque hoc inventum ad Asianos citeriores, impensis Babylonios propagasse, a quibus Phœnices illud, perfectius & absolutius interim factum, acce-

D 2

pe-

(c) Minime nos scripturam characteristicam ex uno omnem fonte derivare velle, aut hanc (æque ac Kyriologicam & symbolicam) apud plures simul gentes ori- ri potuisse, negare, ex supra §. III. disputatis patet: sed etiam hanc a gente cultiore ad vicinas rudiores solere propagari, vel characteres Sinenes ad Ton- quinenes, Cochinchinenses, Coreenes, &c. (ac par- tim etiam ad Japanenses,) propagati, satis docent.

perint (*d*); quam post artem ab his jam perpolitam, Indos illam, nisi antea scripturæ syllabicæ fuissernt adsueti (*e*), usu molestiorem ipsos sibi reddidisse? Solent enim conatus manci, incommodiores, ambagibus & adminiculis multiplicibus gravati, majorem hoc ipso præ perfectioribus illis atque simplicioribus antiquitatem prodere: quod non fere nisi gradatim mens humana ad præstantiora atque absolutionia, per varias quas prius necesse habet eluctari difficultates, pervadere valeat; nec post cognitam rationem breviorem, faciliorem atque simpliciorem, implicatores & difficiliores libenter præferat (*f*). Quod dissimilitudo etjam

(*d*) Ut ciphras nostras Arithmeticas, ex India per Arabas in Europam postea transiisse, in confessio est.

(*e*) Quo in casu, intelligi non difficulter potest, cur rationem in se incommodiorem, sed sibi antea familiarem, adeoque redditam usū facilem, retinere perreverint: imprimis cum moræ syllabarum prōnuntiandarum definiendæ, ad perspicuitatem sermonis sui non parum utili, simul inservire videretur.

(*f*) DE BROSSES l. c. §. 108. p. 353. „Un art est imm „parfait à mesure qu'il est plus voisin de sa naissance „ce. Ce n'est qu'à force d'essais & d'habitude qu' „on parvient à lui donner plus de precision, de prom „ptitude & de netteté dans l'execution.„ Exemplo possunt esse illa quæ tetigimus vestigia literarum Syllabcarum in Alphabetis Indicis conspicua? Ob moram

etjam in signis literarum obvia, quibus Indi &c. utuntur, a litteris Chaldaicis aut Phœniciis, confirmare videtur? (g). Quæ, cum a characteribus syllabicis ad paucos illos Alphabeticos discedendum esset, potius fuisse omnino abrogata credas, quam Alphabeticis
il-

majorem minoremve, qua efferenda est syllaba, alio atque alio ab illis exprimi charactere, supra (§. V. not. c) obseravimus. Facilius autem homines hoc consilium adoptasse, quando litteris vocalibus nondum uterentur distinctis, primum est ad intelligendum. Post has additas, potius earum vel geminandarum vel accentus aliquo signo notandarum inituri fuisse videntur rationem? Nam soni vocalis a mutatione organi, consonantis signo notanda, distincte observato discrimine, variationem accentus ad illum non ad hanc pertinere, sentire facile poterant. Quamdiu tota signabatur syllaba, proclivior erat ad novum variæ cuicunque ejus formæ signum dandum, lapsus. Quæ vero causa impellere debuit homines, quibus scripturæ Alphabeticæ inventum jam innoverat, ut v. g. pro syllabis *Ka*, *Kā*, *Ke*, *Kē*, *Ko*, *Kō*, significandis, sex diversos adhiberent characteres, cum easdem quatuor litteris (k, a, e & o) exprimere valerent? Ad moram denotandam (si legentium judicio, in lingua viva, illam definiendam permittere, ut plerique fecerunt gentes, nollent?) signum aliquod productionis commune, accentus, vel etiam geminatio- nis usus, sufficere potuit.

(g) Qui, cum scripturam Alphabeticam a Chaldæis (Babyloniis) primum inventam deinde ad Phœnices,

illis primum oblatis & simplicibus & commodissimis, plerumque etiam vel sufficientibus vel saltim supplementi nec copiosi nec alieni difficultisque indigis, farraginem tamen signorum temere iis additam substitutamve fuisse multiplicem, diversæ admodum indolis, ac a simplicitate prioris generis prorsus alienæ? Cujusmodi sane exemplum in Europæa gente nulla, (quas tamen omnes scribendi artem aliunde accepisse constat), occurrere novimus. Adeo ut citerioris Asiæ incolis laus inventæ primum scripturæ vix alia conditione vindicari probabiliter posse videatur, quam si inde jam tum, cum ultra usum signorum syllabicorum nondum longe processisset, hanc artem fuisse ad Indos propagatam credamus? Quo admisso, usum scripturæ syllabicæ, alphabeticæ admixtum, & dissimilem characterum formam in Alphabetis Indicis observandam, ex eodem illo quem indicavimus fonte, adhibitæ nempe ab iis primitus imperfectioris illius rationis syllabicæ (populis plane ignotæ quibus perfecta illa Alphabetica mox ab initio ob-

---

Syros, Persas, Bramanes (Indos) &c. transisse obser-
vasset, Cel. BüTTNER (l. c. p. 15.) addidit „die (die
„Buchstabenschrift) in der folge von den Phöniziern
„und Parten nur in den Zügen der Zeichen, von den
„Tibetanern, Indostanern und Homaritischen Aethio-
„pern aber, in eine sylbenschrift verändert worden;“
nonne ortum scripturæ syllabicæ ab Alphabetica re-

oblata fuit) facilius derivari posse (*h*), patet. Ex quibus ita disputatis hanc tandem conclusionem conficimus, locum natalem scripturæ syllabicæ in Asia quidem meridionali, inter Gangem & Euphratem quærendum videri; Alphabeticæ autem perfectioris & sincerioris originem **ex** terris ad Asiam citeriorem pertinentibus verisimillime repeti, in quibus scil. et olim

petens, ab ordine rei naturali recedere videtur? Ubi autem quis literas ab una gente ad aliam transfert, haud facile ita a figura illarum recedit, ut nulla prorsus in novis veterum vestigia appareant?

(b) Itaque Aethiopas vix credas, post cognitum sibi Alphabetum Phœnicium, inde suum illud syllabicum formasse; nisi quamdiu magis ad syllabas quam ad Literas simplices significandas adhuc inserviret, factum putes? Dicit I. c. p. 19. Cel. BüTTNER „Unter den „Indianern wurden einige die langhaarigen Aethio- „pier, oder Mohren genannt; dergleichen waren die- „jenigen, welche den Persischen Kriegsheeren zuge- „sellet waren, *Dergleichen mögen auch wohl die Ho-* „*mariten, als Stammväter der jetzigen Abyssiner gewesen* „*seyn.* „ (Quid si per hos ex India ad Aethiopas ars Icribendi propagata fuit?) „Die Bücher sprache der „letztern ist eine Abart der Aramäischen; sie selbst „nennen sie die Chaldäische, und ihre Sylbenschrift „hat völlig die Eigenschaft der Brabmanischen; die „Benennung vieler Zeichen derselben ist Aramäisch, „ihre Ordnung aber ist eine andere.“ Nonne hæc ita explicari atque conciliari poterunt, ut recentiori

olim hodieque illam passim obtinuisse, & inde ad omnem occidentem propagatam fuisse, indubia constat fide. Singulare sane est, in illa fere Asiæ parte, quasi limitibus descriptis, ditionem scripturæ perennantis syllabicæ, ab Alphabeticæ illius provinciis disjungi; nisi ubi Historicis doceri rationibus potest, hanc ultra suos fines in illius territorium irrupisse, ac quasi colonias deduxisse.

§. VII.

Quomodo cunque igitur de prima patria & ortu characterum syllabicorum statuatur; hoc fere pro certo haberi potest, veram scribendi artem Alphabeticam in Asia citeriore (a) esse natam, indeque po-

ætate, forte per doctores demum Christianos, illa cognatio cum Aramæa, linguæ illorum eruditæ accessibile, ac veterem scribendi morem partim mutasse, credatur? Notum est, quid alibi per talem occasionem contigerit.

(a) Ad quam veteres *Aegyptum* quoque, saltem orientalem ejus partem, passim retulisse, constat: Cfr. THEOD. JAC. DITMAR *Beschr. des alten Aegyptens* (in *Handbuch der alten Erdbeschreibung*, von PAUL JAC. BRUNS,) II B. II. Th. I C. 2 §. p. 6. *Aegyptiis laudem inventarum litterarum* (ut plerarumque aliarum artium) vindicare nititur MONBODDO 1 c. C. III; qui autem non admodum critice disputat. Cfr, quæ con-

stea quaquaversum propagatam. Inter populos autem qui pro inventæ ejus gloria maximo contendere posse jure videntur, (ubi ab Aegyptiis recesseris) *Babylonios* imprimis & *Phœnices* esse referendos, dudum fuit agnatum: quam qui *Syris* vel *Affyriis* tribuunt, latiori sensu utrumque nomen accipere, quo *Babylonios* etiam atque *Phœnices* sub se comprehendit (*b*), probabile est; *Chaldæis* vero eandem

E

vin-

tra illum observat (l. c. p. 12. sqq.) BüTTNER. Vid. etjam Cel. HERDER *Ideen zur Philosophie der Gesch. der Menschheit*, III. Th. p. 63-74. Inter illos & *Affyrios* (nomine hoc in latiore significatione sumto) palmam dubiam relinquit GOGUET (l. c. I Th. II. B. IV. Cap. p. 185), literas tamen utriusque gentis arcta jungi cognatione simul monens. Sed nonne ipse usus Hieroglyphorum tam diu ab Aegyptiis retentus, (cujus apud Babylonios nulla vestigia reperta sunt, odio potius artem Hieroglyphicam, cum reliquis populis Aramæis, habentes), innuere videtur Scripturam Alphabeticam recentius fuisse ad illos advectam? Ac vetus etjam traditio docet, a Phœnicibus illos literas Alphabeticas accepisse: quam major regni Babylonici antiquitas &c. confirmare videtur. Mosis autem tempore communes jam fuisse, patet.

(*b*) Vid. BRUNS l. c. IV C. I. §. p. 189 & VIII C. II §. p. 198. Huc PLINII quoque illud pertinere credas: *Literas semper arbitror Affrias fuisse* (L. VII. C. 57); licet illum suæ Philosophiæ somniis (& forte rationis Kyriologicæ cum Alphabetica confusione) ad tale iudicium ferendum abreptum fuisse, simul appareat.

vindicantes, hos cum *Babyloniiis* confundere, apparet (c). In omnem Europam (indeque in Americam) ac majorem Africæ partem, ex illis oris pulcherrimam artem migrasse, pro comperto habetur, atque in sequentibus demonstrabitur. Sed ad Asiac quoque illas regiones ubi hodie Alphabetica Scriptura magis minusve dominatur, ex iisdem illis locis penetrasse, doceri potest. Ut radios lucis per Græcos tempore Alexandri Macedonis successorumque suorum ad Bactrianos, Sogdianos & Indos usque, propagatos taceamus (d); per doctores (Missionarios vocare moris est) Syros, medio quod dicere solemus ævo literarum suarum aliquam cognitionem una cum qualicunque Religionis Christianæ notione, longe lateque per Asiam & septentrionalem & Orientalem meridionalemque fuisse diffusam, monumenta in-

(c) Chaldaeos autem diversam plane a *Babyloniiis* (populo cultiore, mitiore & artibus amico) fuisse gentem, asseruerunt viri Celeberrimi MICHAELIS (*Spicileg. Geogr. Hebraeor. exteræ* P. II. p. 77-103) & SCHLÖZER (vid. *Repertor. für Biblische und Morgenl. Litterat.* VIII Th. V. p. 113 sqq.) illosque barbaros, bellis magis quam artibus & literis fuisse deditos (quod idem de *Affyriis* valere videtur) docuerunt.

(d) Qua de re Historici Alexandri (qui plures ibi urbes condidit coloniasque constituit) ac Seleucidarum res persequentes consulantur. Cfr. etjam BRUNS I. c. X. C. p. 222 sq. 224 sq. 231-236.

indubia testantur (e). *Phœnicibus autem, uti laude antiquitatis ac Reipublicæ in suis illis sedibus ma-*

(e) Literas *Mongolicas & Mandchuricas* (ac etiam *Tangutanas* sive *Tibetanas*) a Syris, religionis propagandæ causta ad remotas hac regiones penetrantibus, si non primam originem, (cum improbabile non sit, scripturæ quoddam genus Alphabeticum, jam prius ex vicina India, ad Tangutanos saltē pervassisse?) perfectionem certe accepisse, communis est eruditorum opinio; vid. Epist. LACROZII ad Job. *Chamberlaynium*, *Thesauri Epistol. Lacroziani*. T. III. p. 78 sqq. Cfr. BAYERUS I. c. T. IV p. 526 ubi diserte, „Mungali, inquit, „primi omnium has literas a Syris vel Jacobitis vel „Nestorianis acceperunt, quorum ad eam rem ope „Gingiscanus usus fuit.“ Cfr. IDEM in *Actis Erud.* Lips. A. 1731 p. 307 sqq. Magnam inter utrumque literarum genus cognitionem intercedere, simul observat. Cfr. *Act. Petrop.* T. III. p. 417. Missionarios certe Syros sec. XII & deinceps magno usos esse in iis regionibus successu, satis constat: ac vel ex MARCI PAULI Veneti de *Regionibus Orientalibus* Libro I pas- sim videre licet (v. g. C. 38, 40, 47, 48, 49, 62, 64.) Penetrasse eosdem porro in Sinam usque, ac per Indianam insulasque ejus quasdam, doctrinam suam (literasque simul?) propagasse, æque certum est. Cfr. idem MARCUS PAULUS L II. C. 39, 61, 67, L III. C. 27, 31, 37, 43 sq. Longe autem ante ea tempora Nestorianorum ecclesias in remotis illis Asiae partibus floruisse, extra dubium est. Docet COSMAS *Indico- pleustes*, qui quarto decennio sec. VI scripsit, in Ta-

ture constitutæ, ita adhibitarum literarum ætate, *Baby-*

probana insula, in Malabaria &c. ecclesiæ Christianas
ea ætate fuisse (Christianæ Topogr. L. III.). Præterea
in JOS. ALOYS. ASSEMANI Commentario de Catbo-
licis s. Patriarchis Chaldaeorum & Nestorianorum (Romæ
1775, 4to) testimonia habentur plura hanc rem de-
demonstrantia. Sic p. 35 not. legitur: „Sub eodem
„Ezechiele (Patriarcha Nestor. a. 577-580) claruit
„Bud sive Buddas, Periodeutes seu Presbyter circui-
„tor ac visitator; hic Christianorum in Perside fini-
„timisque Indiarum regionibus curam gessit.“ (Num
inter hunc & sive Numen sive Doctorem Tibetano-
rum, Indorum &c. Budam, aliqua sit cognatio, alii
disquirant, cf. Herder I. c. T. IV. pag. 76.) P. 43
ex alterius ASSEMANI Bibl. Orient. (T. IV. pag. 81)
docet Patriarcham „Jesujabum circa an. 636 Epis-
„copos ac Presbyteros in Indianum Synarumque regnum
„misisse.“ P. 102. constitutionem affert Patriarchæ
Tbeodosii (an. 852-858), ubi inter cætera legitur:
„Alii porro Metropolitæ, Sinarum nempe & Indiae,
„& Persidis, & Maruzitarum & Sciamæ, & Razi-
„chitarum, & Heriunitarum, & Samarcanditarum, in
„longinquis dissiti regionibus, quibus obstant mon-
„tium juga latronibus intesta, & maria naufragiis &
„tempestatibus funesta, ne, sicut ceteroquin cupe-
„rent, venire ad nos valeant“ &c. Cfr. LA CRO-
ZIUS Thesauri Epist. Lacroziani, T. III. p. 20 sqq.)
Idem de famoso illo monumento in Sigenfu reperto
multis agit p. 72 sqq. Cognitionem porro inter li-
teras Indicas & Tangutanas ex vicinia, religionis (Indi-
cu m manifesto ingenium prodentis), commercio &c.

bylonios præcellere, non improbabiliter disputatur (f).
 Illos autem ab Europæis, quibus eos præclarissimam
 hanc artem impertiisse in confessu est, literarum au-
 ctores perhiberi, vel hoc meritum gratique hinc
 animi officium, minus reddit vel mirum vel ini-
 quum (g).

---

facile explicandam, (quam aperte demonstrat BAYE-
 RUS *Act. Petrop.* T. III. p. 391, 394, 417 sqq.) nescio
 cur in dubium vocet AUG. ANT. GEORGIUS, Au-
 tor *Alphabeti Tibetani*; potius Tibetanas a Syris pe-
 tendas existimans, quod minime negabat BAYERUS:
 ac ex utroque esse genere conflatas, recte tortassis
 dixeris? Cfr. edit. ab AMADUTIO *Alphab. Tangutani*
s. Tibetani Prol. p. 11, & BAYERI Epist. in *The-*
sauri Epist. LaCroziani T. I. p. 18, 59.

(f) *Phœnices* littoris Syriaci advenas, ex vicinia maris
 Rubri sive Indi sedes suas illuc transtulisse, post HE-
 RODOTUM viri docti certatim statuerunt, Cfr. Cel.
 HEYNE not. (a) ad *Historiam universalem* GUILH.
 GUTHRIE & IOH. GRAY Germanice versam (Allg.
Weltgeschichte &c. I Th. p. 420): de *Babyloniorum*
 vero vetustate, industria ac artibus agitur ibid. Th. II.
 p. 37 sq. (De *Affyriis* p. 1 sqq.) Cfr. HERDER I. c.
 T. III p. 63. sqq.

(g) Bene DE BROSSES I. c. T. II. Ch. VI, §. 121. p. 438
 „L'opinion commune qui en (inventarum literarum
 „Alphabeticarum) donne l'honneur aux Phœniciens,
 „ne signifie autre chose, si non qu'ils peuvent être
 „regardés comme inventeurs par rapport à nous qui
 „la tenons d'eux. „Qui alio loco de ipsa hac arte

„pulchre observat:“ Ce qu'il y a de plus admirable,
„à mon gré, dans l'art de l'écriture, c'est-à-dire dans
„la plus belle invention de l'esprit humain, n'est
„pas tant d'avoir figuré des caractères pour repre-
„senter les articulations de la voix, que d'avoir su
„discerner la variété des mouvements qui forment
„une parole, & distinguer chaque articulation sim-
„ple.“ *Ib.* T. I. Ch. III. §. 28. p. 103. Quamquam
in hoc, ut in aliis inventis, ingenium humanum sen-
sim processisse longius longiusque, dubio caret, ob-
servationique non tam distinctæ quam claræ diligen-
ter inhæsile.

Corrigenda.

Part. Prior. Pag. 1. lin. 9 *fuggeri* leg. *suggeri*. P. 2, l. 1 *sterili-*
tias leg. *sterilitas*. l. 15. *fuspicandi* leg. *fuspicandi*. P. 4. l. 1 comma
post *nisi* deleatur; l. 4. 366 leg. 486. P. 6. not. (b) l. 3 *probabilioribus*
leg. *probabilioribus*, lin. antepenult. *fæcunda tam* leg. *fæcundata*. P. 7.
l. 3. *attigendæ* leg. *attингendæ*. not. (b) lin. 5, v. 78 leg. v. 78. not. (c)
lin. 2. *IV.* leg. *VI.* P. 9. not. (d) l. 16 jusq' leg. *jusqu'*, lin. ultima
quas leg. *quos*. P. 13. l. 10. *jusq'* leg. *jusqu'*.

Part. Poster. Pag. 21. lin. 2. *eo* leg. *eadem*. not. (c) lin. 4. comma
post *iis* deleatur & post *carens* addatur. lin. 11. *usu* leg. *usui*. Pag. 24.
not. (c) l. 2. *qu'ils* leg. *qu'ils*. Pag. 25. lin. 1. *quiique* leg. *quæque*, lin.
antepenult. *difficultalibus* leg. *difficultatibus*. Pag. 31, not. (h), lin. 8.
punctum post *jenigen* deleatur.